

Tieslietu ministrija

Bijušo ieslodzīto atbalsta trūkums veicina atkārtotu noziegumu izdarīšanu

Publicēts: 04.02.2020.

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

Bijušo ieslodzīto atbalsta trūkums veicina atkārtotu noziegumu izdarīšanu

Efektīvai bijušo ieslodzīto integrācijai sabiedrībā un darba tirgū būtiska ir arī sabiedrības iesaistīšanās korekcijas dienestu īstenotajā resocializācijas procesā gan ieslodzījuma vietās, gan izciešot sodu sabiedrībā.

Ši gada 20. februārī Tieslietu ministrijas rīkotajā preses konferencē par sabiedrības iesaisti kriminālsodu izpildē "*Drošākai sabiedrībai*", ieslodzījuma vietu pārvaldes (IeVP) priekšniece Ilona Spure un Valsts probācijas dienesta (VPD) vadītājs Mihails Papsujevičs, kopā ar biedrības Dr. Klauns medicīnas klaunu Raimonu Jirgensonu (Dr.Ra) un Nodarbinātības valsts aģentūras (NVA) direktora vietnieci Kristīni Stašāni pārrunāja bijušo ieslodzīto iespējas iekļauties sabiedrībā un atrast darbu.

Kopš 2016. gada decembra IeVP īsteno divus Eiropas Sociālā fonda (ESF) projektus, kuri paredz veikt būtiskas pārmaiņas korekcijas dienestu darbībā, paverot Latvijai mūsdienīgu, Eiropas standartiem atbilstošu prakšu pārņemšanu un ieviešanu gan resocializācijas sistēmas sakārtošanā, gan darbinieku profesionālajā pilnveidē darbā ar esošajiem un bijušajiem ieslodzītajiem.

IeVP priekšniece I. Spure atklāj: "*Vieni no galvenajiem faktoriem, kas cilvēkus mudina uz atkārtotu noziegumu veikšanu, ir atbalsta trūkums no ģimenes un apkārtējās sabiedrības, kā arī nestabila finanšu situācija un zems izglītības līmenis. ESF projekti mums paver iespējas izstrādāt un ieviest ieslodzīto vajadzībām un noziedzīgās uzvedības riskiem atbilstošus resocializācijas līdzekļus, sniedzot šiem cilvēkiem iespēju uzlabot savu un tuvinieku dzīves kvalitāti. Darbam ar notiesātajiem un bijušajiem notiesātajiem esam uzsākuši arī personāla apmācības un profesionālo atbalstu.*"

Ar ESF atbalstu paredzēts turpināt un attīstīt arī VPD uzsāktu brīvprātīgo piesaisti probācijas klientiem – jauniešiem. Šo praksi attīstīs arī ieslodzījuma vietās, nodrošinot iespēju dažāda vecuma notiesātajiem saņemt brīvprātīgo atbalstu esot ieslodzījumā.

VPD vadītājs M. Papsujevičs par brīvprātīgā darba pieejām un praksi darbā ar VPD klientiem atklāj: "*Plašākas sabiedrības - brīvprātīgo - iesaistīšana sodu izpildes procesā ir svarīgs papildus mehānisms valsts iestāžu īstenotajām resocializācijas funkcijām sabiedrības drošības uzlabošanā. Veidojas noteikta sinerģija - no vienas puses valsts iestādes efektīvi īsteno resocializācijas funkcijas, bet no otras puses to papildina brīvprātīgie, kas līdzdarbojas šajā procesā, turklāt var darīt to arī daudz plašāk par formāliem resocializācijas pasākumiem atvēlētajiem laika rāmjiem. Piemēram, saturīgi pavadot laiku ar notiesāto, ar savu piemēru brīvprātīgais palīdz un pozitīvi ietekmē viņa vērtību sistēmu, paplašina redzesloku un iedrošina gan ieraudzīt, gan īstenot vairākas iespējas noderīgi laika un prasmju izmantošanai, lai pašrealizētos, nenodarot pāri citiem līdzcīvēkiem.*"

Brīvprātīgo atbalsts ļoti noder arī atjaunojot un stiprinot notiesāto ģimenes saites, kā arī mudinot šos cilvēkus cīnīties ar atkarībām un attīstīt sociālās iemaņas. Šim nolūkam aizvadītajā gadā ieslodzījuma vietās aizsākta *Ģimenes dienu* organizēšanas tradīcija. Līdz šim jau vairāk nekā 200 notiesātie iesaistīti 17 šādos pasākumos.

Brīvprātīgais Raimonds Jirgenšons par motivāciju būt brīvprātīgam un palīdzēt ieslodzītajiem atzīst: *“Nav jābūt nekādai motivācijai, lai palīdzētu otram cilvēkam. Viss nāk no sirds, un tu tam vienkārši seko. Mana motivācija darboties par brīvprātīgo cietumā ir parādījies līdz ar Ģimenes dienas pasākumu ieviešanu. Kopā ar kolēģiem Dr. Klaunim apmeklēju cietumus kopš pirmā Ģimenes dienas pasākuma. Jau pirmās vizītes laikā es sapratu, ka varu palīdzēt ieslodzīto ģimenēm, īpaši bērniem, justies brīvāk un drošāk cietuma sienās. Vispilgtākais mirklis katrā šādā pasākumā ir ieslodzīto ienākšana zālē un satikšanās ar savām sen neredzētajām ģimenēm. Tad es saprotu, ka atrodos pareizajā vietā un laikā. Šie cilvēki ļoti novērtē mūsu komandas veltīto laiku viņiem un viņu ģimenēm.”*

□

Lielākā daļa ieslodzīto ir darbaspējīgā vecumā, tādēļ būtiskas ir bijušo ieslodzīto iespējas pēc soda izciešanas termiņa iekļauties darba tirgū. Sadarbībā ar NVA kopumā 750 notiesātie visā Latvijas teritorijā ESF projekta ietvaros pērn saņēmuši karjeras konsultācijas, un daļa no viņiem uzsākusi darba meklējumus pēc atbrīvošanās.

NVA direktora vietniece K. Stašāne par notiesāto karjeras konsultācijām stāsta: *“Nodarbinātība ir viens no būtiskākajiem faktoriem, lai bijušie ieslodzītie varētu iekļauties sabiedrībā un pārtrauktu sakarus ar kriminālo vidi. Lai ieslodzītās personas sagatavotu darba tirgum, NVA sniedz individuālās un grupu karjeras konsultācijas ieslodzītajiem. Karjeras konsultants palīdz noskaidrot konkrētā cilvēka pašrealizācijas iespējas un piemērotās profesijas, palīdz apgūt darba meklēšanas metodes un sagatavoties darba intervijai, kā arī izvēlēties piemērotāko mācību programmu. 2017. gadā NVA karjeras konsultanti ieslodzīto konsultēšanu veikuši sešās ieslodzījuma vietās Rīgā, Daugavpilī, Jēkabpilī un Jelgavā. Karjeras konsultācijas tika sniegtas gan pirms ieslodzīto iesaistīšanas profesionālās izglītības programmās, nosakot profesionālo piemērotību, tai skaitā ieslodzījuma vietā piedāvātajām programmām, gan pirms ieslodzīto atbrīvošanas, informējot par aktuālo situāciju darba tirgū un attīstot darba meklēšanai nepieciešamās iemaņas. Arī pēc atbrīvošanas NVA turpina darbu ar bijušajiem ieslodzītajiem, kuri reģistrējas kā bezdarbnieki vai darba meklētāji. 2017. gadā 79 bijušie ieslodzītie ieguva bezdarbnieka statusu, 27 jau ir iekārtojušies pastāvīgā darbā.”*

□

Infografika ir apskātama [šeit](#).

IeVP projekts *“Bijušo ieslodzīto integrācija sabiedrībā un darba tirgū”* paredz veicināt ieslodzīto un bijušo ieslodzīto integrāciju sabiedrībā un to iesaisti darba tirgū, kā arī atbalsta pasākumu īstenošanu bijušo ieslodzīto ģimenēm. Projekta īstenošanas gaitā plānots ieviest brīvprātīgo darbu kā soda izpildes procesa sastāvdaļu, tai skaitā iedzīvināt brīvprātīgo darbu ieslodzījuma vietās. Tiek īstenoti pasākumi ieslodzīto un bijušo ieslodzīto karjeras plānošanai (karjeras konsultācijas, valsts valodas apmācība u.c.). Tāpat tiek īstenotas dažādas aktivitātes, kas saistītas ar atbalsta sniegšanu ieslodzīto un bijušo ieslodzīto ģimenēm, piemēram, speciālistu konsultācijas, pasākumi ieslodzīto tuviniekiem (ģimenes dienas ieslodzījuma vietās) u.c.

Savukārt projekts *“Resocializācijas sistēmas efektivitātes paaugstināšana”* ir vērsts uz ieslodzījuma vietu un probācijas darbinieku profesionālās kapacitātes celšanu un mācību sistēmas pilnveidi. Projektā plānots nodrošināt apjomīgu apmācību, atbalsta un motivācijas pasākumu ieviešanu, kā arī darbinieku atlases sistēmas pilnveidi. Projektā tiks izvērtēta esošā resocializācijas sistēma un izstrādāts mehānisms tās efektivitātes paaugstināšanai, apzinot un praksē ieviešot jaunus instrumentus (resocializācijas programmas, atbalsta programmas u.c.), kam būs tieša ietekme uz ieslodzīto un bijušo ieslodzīto integrāciju sabiedrībā un darba tirgū. Tāpat projektā tiks veikta virkne pētījumu, uz kuru rezultātiem tiks balstīta rekomendāciju izstrāde un metodes esošās resocializācijas sistēmas pilnveidei.

Preses konference notika Eiropas Sociālā fonda projekta Nr. 10.1.2.0/15/TP/008 "Tehniskā palīdzība Tieslietu ministrijai kā atbildīgajai iestādei informācijas un publicitātes pasākumu īstenošanā" ietvaros. Projektu 85% apmērā finansē Eiropas Sociālais fonds un 15% ir valsts budžeta finansējums.

Papildu informācija:

Ksenija Lučko

Tieslietu ministrijas
Projektu departamenta
Eiropas Savienības fondu nodaļas
sabiedrisko attiecību speciāliste (ES fondu jautājumos)

Tel.: 67036837

E-pasts: Ksenija.Lucko@tm.gov.lv

<https://www.tm.gov.lv/lv/bijuso-ieslodzito-atbalsta-trukums-veicina-atkartotu-noziegumu-izdarisanu>